

דברי מאיר

מאצרוזתיו של הרדה"ג רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומה"ס 'דברי מאיר' ועוד

בס"ד
אייר התשפ"ב
גליון מס' 45

השיעור השבועי בהלכה ואגדה
של מורנו הרב שליט"א
אי"ה מידי יום רביעי בשעה 18:15
בבנין הישיבה הגדולה 'הכמות שלמה'
רח' הדי"א 21, בית וגן - ירושלים

אמר רבי מאיר

המאמר ההודשי
ממורנו הרב שליט"א

"השכל וידוע"

< צירוף שם ה' של אייר

יציאת מצרים יש עניין של דעת, לכן אתי שפיר שאחרי כל חודש זה ומה שהשבנו אל לבבנו וכמאמר הכתוב: "וידעת היום והשבות אל לבבך" - כי וודאי שאין תכלית בעצם הידיעה בלא שמביאה אל לבו ומפנים אותה, אז שייך להתחיל את חודש אייר בבחינת: "יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי", היינו להמשיך עם כוח ידיעה זו של ה' יתברך שהייתה לנו בליל הסדר ובכל חודש זה, וכמו שאמרו חז"ל ("הגדה של פסח"): "במורא גדול - זה גילוי שכינה", שאלמלא הדבר כתוב אי אפשר לאמרו, והיינו שיש לנו בכל שנה בליל הסדר גילוי שכינה ממש שהיא בבחינת דעת וכנ"ל, והוא סוד מאמרם ז"ל: "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי בנבואה".

< סגולת והשפעת ימים אלו

ובכל ההשגות האלו נמשיך ונעבוד את ה' בחודש אייר ונזכה על ידי זה לקבלת התורה באהבה בבוא עלינו בעז"ה חג השבועות. וידוע כבר מה שכתב רבינו הרמב"ן ז"ל שימים אלו שבין פסח לעצרת הם כעין ימי חול המועד, וידוע מה שכתוב בספ"ק שלפי איך שיתנהג האדם בימים אלו כך יקבע הנהגתו לכל ימי השנה, ויש בזה עוד סודות גדולים ואכמ"ל.

ייתן ה' שנזכה להתעלות בימים אלו שיתנו לנו עלייה לכל ימות השנה, וכך נזכה לבוא לימים הקדושים של קבלת התורה ולהתגלות התורה הפנימית ביום ל"ג בעומר שהוא שמחת הרשב"י זיע"א, אמן.

אומרים בצירופי שמות של חודש אייר (שמונאים בסידורים, וזה מהספ"ק "בני יששכר" להרה"ק ר' צבי אלימלך מדינוב זיע"א ע"פ רבינו האריז"ל זיע"א) שהם ראשי תיבות של שם הוי"ה, שהצירוף של חודש אייר הוא הפסוק: "יתהלל המתהלל השכל וידוע" - ונראה שרומז כאן שאחרי כל חודש ניסן שהוא חודש הגאולה שבו יצאנו ממצרים ועולים בו ממדרגה למדרגה כידוע, וזה מתחיל כבר מביעור חמץ שרומז לשריפת כוחות הרע, וכמו שאומרים בתפילה שהיא מהקדמונים בשעת ביעור חמץ: "וכשם שביערתיו וכו' כן תבער כל החיצונים וכו' ואת יצרנו הרע תבער מקרבנו" - וזה עניין "סור מרע", ואחרי זה מגיע ליל הסדר שהוא בבחינת "עשה טוב", ועולים בו עוד ועוד ויוצאים מטומאת מצרים כידוע, וכמו שהבאתי פעמים רבות מרבינו ה"אור החיים" הקדוש זיע"א (פרשת בלק) על הפסוק: "אל מוציאים ממצרים" - "מוציאו" לא נאמר אלא "מוציאים", שמוציאים בכל שנה ושנה. וביאור דבריו מבהיל, שבכל שנה יש עוד התעלות וביורור ניצוצות יותר מאשר היה בשנים עברו ונגאלים עוד יותר לקראת הגאולה העתידית, שעליה אמר הכתוב: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", והיינו שהכול הוא הכנה לקראת הגאולה השלימה, ובכל שנה נגאלים עוד ועוד ביורור מתוך ביורור.

< להפנים מה'דעת' אל הלב

וממילא מובן שאחרי כל העלייה הזאת, שהיא בבחינת דעת, וכמו שאמר הכתוב: "למען ידעו דורותיכם", היינו שבכל עניין

אור החיים

פרקי חיים מדבוצתנו הקדושים
שיום פקידת שנתם בהודש זה

י"ח אייר, ל"ג בעומר - יום פטירתו של מרן הגאון רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצוק"ל (נפטר בשנת התשע"ז), שהיה מגדולי המתמידים שבדור, ועוד זכיתי להכירו היטב בימי ילדותי בשכונת גאולה בירושלים בעת שהוא שימש כראש ישיבת "חברון גאולה" - על פניו תמיד ראו שקיעות בלימוד וראינו את עמילותו בתורה וכמו שרואים בספריו הנפלאים על הש"ס ועוד.

תפילתו הייתה כבן המתחטא לפני אביו - ולא אשכח את תפילותיו בימים נוראים, שהיה ניגש שנים רבות לפני העמוד בישיבת "חברון - גאולה", והיה מדגיש ומכוון בכל מילה ומשתפך לפני קונו. כמו כן היה צדיק נשגב ושלם בענייני "בין אדם לחברו", ולא אשכח איך היה מתייחס לכל אחד במאור פנים, ועם זאת בכובד ראש, והיה משמח יתומים ואלמנות וכן אנשים קשי יום שונים. הלווייתו שהתקיימה ביום ל"ג בעומר, והיה זה ביום חם מאוד, יצאה משיבת מיר' בירושלים ולמרות החום והיום העמוס השתתפו בה אלפים רבים - ויהודי גדול זה שגילה כל כך הרבה תורה זכה להיפטר ביום גדול זה של גילוי התורה ע"י הרשב"י זיע"א, שמי יודע את סוד שורש נשמתו, שהרי לא דבר פשוט הוא להיפטר ביום זכאי זה ובפרט שהרביץ כל כך הרבה תורה, וזה כל מהות יום זה שהוא יום גילוי התורה, זיע"א.

בל"ג בעומר בשנה שעברה (תשפ"א) הסתלקו מעמנו מ"ה קרבנות ציבור זכים וטהורים, והנה אין עמנו יודע על "מה" ומי שאומר שהוא יודע חשבונות שמים - בדרך כלל אין זה נכון, כי ידוע שמי שידוע לא אומר, אבל אין ספק שהם היו קרבנות ציבור זכים וטהורים.

ולמעשה עלינו להתחזק השנה ביתר שאת וביתר עוז בשמחתו של התנא האלוהי הרשב"י זיע"א, שהרי כל רצונו של הרשב"י ביום זה הוא שישמחו, והייתה לו הקפדה גדולה מאוד על ביטול ההילולא כידוע - וכמו שהביאו האחרונים מעשה מבהיל על תלמידו של רבינו האריז"ל זיע"א שהיה משורש נשמת ירמיהו הנביא זיע"א שכידוע היה מתאבל כל הזמן על החורבן וקראו לו ר' אברהם ברוכים זיע"א, ומנהגו היה לומר בכל יום את תפילת "נחם" אשר אנחנו אומרים ביום ט' באב. והנה בנסיעה הידועה של רבינו האריז"ל זיע"א לעשות תגלחת לבנו שהיה אז בן שלש לאתרא קדישא מירון, היה עמו גם תלמידו זה והוא אמר "נחם" כמנהגו תמיד, והנה נגלה אליו הרשב"י זיע"א ויאמר: "אתה אמרת 'נחם' ביום שמחתי, תראה בנחמה!" - וכן היה, שנפטר לו אחר כך בנו הקטן, והוא ראה בנחמה - היינו שקיבל ניחומים ל"ע. ולכן יש להיזהר לעשות יום זה בשמחה גדולה, שלא יהיה קטרוג ח"ו, וזה יהיה הכול לע"ג אותם נשמות קדושים וטהורים שרואים בשמיים את גודל השמחה שיש בכל העולמות ביום גדול וקדוש זה. ובוזה יהיה נחמתנו שהם זכו להיות בהיכלא דרשב"י, ושנזכה שיהיה רק שמחה ונחת לישראל בזכות התנא האלקי ר' שמעון בר יוחאי זיע"א, וכמו ששמעתי מהגה"צ ר' יעקב מאיר שכתר שליט"א ע"פ דברי הגמרא (פסחים): "בהלילא פקע איגרי" [בעת אמירת ההלל בשעת אכילת קרבן פסח היו פוקעים הגגות מחמת הקול - וזה בלשון מליצה, לומר לנו את עוצמת ההתלהבות שהיתה], שזה רמז להילולא דרשב"י - וזהו "בהלילא" - שעל ידה יוצאים מכל הצרות, והיינו "פקע איגרי" - נשברים כל הגגות והצרות, שכן נזכה, אמן.

ת.נ.צ.ב.ה.

(ממור"ר שליט"א)

מאורי האש

סיפורי מופת והנהגות קודש
מגדולי ומאורי הדור שליט"א

אורה - זו תורה

מכתבי תורה והוראה
של מורנו הרב שליט"א

כמה תשובות ממו"ר הגרע"א שליט"א בעניני תפילה וספיה"ע (א)

ר"ח סיון התשע"ח

כב' הרה"ג ר' אברהם זלצמן שליט"א, שלו' וברכה.

במענה למכתבו ששלח אליי לשאול למו"ר הגרע"א אויערבאך שליט"א - הצגתי את המכתב לפני מו"ר הגרע"א שליט"א, והשיב, ואמר לי שהוא סומך עלי לכתוב התשובות ולשלוח לכת"ר שיחי' - והן:

(א) לגבי הכוונה בפסוק ראשון [של ק"ש], השיב: אם כיוון יחוד ה' יצא ידי חובתו.

(ב) לגבי ברכת אבות אמר: צריך לכיין ב"אבות".

(ג) לגבי דילוג בפסוקי דזמרה, אמר: מבואר בשו"ע שאם לא יספיק - ידלג (עי' שו"ע ומ"ב סי' נ"ב).

(ד) לגבי השאלה אם לומר קדיש בסוף תפילת שחרית כשיש הורים, אמר: אולי קדיש דרבנן.

(ה) לגבי קטן אם אפשר לחנכו לספור ספירת העומר ביום בברכה, אמר: לא, שהחינוך זה לספור בלילה - ומה שייך לחנכו ביום ובברכה.

ומסתבר שאפשר לפרסם התשובות - כך הבנתי ממו"ר שליט"א [לגבי ב' השאלות הראשונות לא התייחס].

בכבוד רב ובברכה,

מאיר סנדר

פעיה"ק ירושלים תובב"א

...

כמה תשובות ממו"ר הגרע"א שליט"א בעניני תפילה וק"ש (ב)

יום ג', כ"ז תמוז התשע"ו

כב' הרה"ג ר' אברהם זלצמן שליט"א,
שלו' רב, אחדשה"ט.

הראיתי שאלותיו למו"ר הגאון ר' עזריאל אויערבאך שליט"א ולהלן תשובותיו [ואישר לי לכתובן ולשלוח לכת"ר שליט"א]:

(א) לגבי זמן מנחה - אמר: עד י"ג וחצי דקות מהשקיעה אפשר להתפלל מנחה, כן יוצא מהמ"ב [ואולי כוונתו דהמ"ב בשקיעה דר"ת, כמו שנהגו בחו"ל].

(ב) אחרי שענה "ברכו", האם יכול לברך "אשר יצר" - אמר: יברך לאחר התפילה, דהוי כאמצע הפרק, כמש"כ במ"ב.

(ג) כשיש לו נדודי שינה, האם יאמר "המפיל" - אמר: הרי בסוף הוא יירדם, אז שיברך.

(ד) אם עובר זמן ק"ש והוא באמצע "יוצר אור", מה יעשה - אמר: יקרא ק"ש מיד, דזה דאורייתא, ודוחה "יוצר אור" דרבנן.

(ה) האומר בק"ש "על לבבך" מחובר, האם יצא ידי חובה - אמר: זה משנה מפורשת, "לא דקדק באותיותיה יצא".

(ו) להניח עט בסידור כדי לזכור לומר "יעלה ויבוא" - אמר: ודאי שמותר, דהוי כמו "סימניה" (לדקדוק הדברים: אני אמרתי, והסכים לתשובה).

(ז) האם כשעשה כן [שהניח עט בסידור לסימן, כנ"ל בשאלה ו'] והסתפק ב"טל ומטר" וכדו' לא יצטרך לחזור - אמר: זה סימן, ולא צריך לחזור.

בכבוד רב ובברכה,

מאיר סנדר

פעיה"ק ירושלים תובב"א

מזקני וגדולי הפוסקים בדורנו הוא מרן הגאון הגדול רבי עזריאל זליג אויערבאך שליט"א (נולד בכ"ח אייר התרח"צ), בנו של מרן הגרש"ז זצוק"ל וחתנו של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל.

בהקשר לכך שהוא גדל ונכנס בביתם של שני ענקים מגדולי הפוסקים בישראל לאורך הדורות, מספרים (כך הביא הרב זב קדרון ב'פורטל הדף היומי') שלפני כמה עשרות שנים עמד הגרע"א שליט"א בחנות משקפיים והתלבט אם לקנות משקפיים שמחליפים את צבעם בשמש. שאלה אותו המוכרת: מדוע אתה מתלבט?

והוא ענה: יש לי ספק בהלכות שבת, כי אבא שלי [הגרש"ז] אומר שמשקפיים כאלו מותרים בשבת, אבל חמי [הגרי"ש] אומר שאסור ללכת בשבת עם משקפיים כאלו.

אמרה לו המוכרת [שלא ידעה מי הם אביו וחמיו]: אם אביך אומר כך וחמיך אומר אחרת, אז לך תשאל רב...

זכה מוה"ר שליט"א להתקרב למרן הגרע"א שליט"א, ללמוד עמו בחברותא קבועה ולהיות לתלמיד מובהק שלו, דולה ומשקה מתורת רבו, לשאול ולהביא את דעת תורתו ופסקי הלכותיו בחיבוריו, שיעוריו ותשובותיו, למבקשים תורה מפיהו - עד כדי כך שהחפצים לדעת את פסקי הגרע"א [שלא הודפסו, מלבד ספר 'לבושי עוז' שנכתב משיעוריו על הלכות בשר בחלב, תערובות ונדה, ספר 'אמונת עוז' על סדר זרעים, וכן 'קובץ שיחות חיזוק' שמסר בשיבת 'משכן שלמה'], מחפשים ומוצאים זאת בדברי מוה"ר שליט"א שבכתב ושבעל-פה!

באחת מן ההסכמות שנתן מרן הגרע"א שליט"א למוה"ר שליט"א (על הקונטרס 'צידה לדרך' - הל' תפילת הדרך) לפני שנים רבות, כתב והעיד בזה"ל: "הקונטרס הלזו... סודר ועורך ע"י הולך בדרך ישרים, ה"ה הר' מאיר סנדר נ"י אשר אני מכירו כבן תורה מופלג, שוקד על התורה ועל דבר הלכה... ובמכתב ברכה אחר כתב בזה"ל: "באתי להכיר ולהוקיר את ידידי ר' מאיר סנדר הי"ו, אשר יושב באהלה של תורה בשקידה ולן בעומק הלכה..."

לא פעם שמענו ממוה"ר שליט"א על גאונותו וצדקותו הגדולה של מרן הגרע"א שליט"א מצד אחד, ועל הענווה העצומה שלו מצד שני, איך שהוא מתהלך בצידו דרכים, ללא גבאים ומשמשים, וכל הרוצה יכול לגשת ולדבר עמו בעל דבר וענין, לשאול הלכה או לקבל עצה וברכה, ודיבורו בנחת ומתייחס במאור פנים לכל אדם.

כה יתן ה' וכה יוסיף לו חיים טובים וארוכים, דשנים ורעננים, כדי שנזכה ליהנות מזיו תורתו וחכמתו, עד ביאת גואל צדק, אמן.

הרב שליט"א עם מו"ר הגרע"א שליט"א בתפילה על יד שריד בית מקדשנו, בחוה"מ פסח האחרון (צילום: IDN, באדיבות המצלם)

פורטל התוכן הרשמי של מורנו הרב שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' > ארכיון שיעורי מוה"ר שליט"א < קונטרסים > גלריות < שאלות למוה"ר שליט"א > ועוד

או בלחיצה על הקישור: מכון 'דברי מאיר'

כנסו לכתובת: <https://5e1c4309dd0b6.site123.me/>